

Leo Trotskij: Stalin har skrivit under Tredje internationalens dödscertifikat¹

(Publicerat 25 maj 1935)

[Ur *Writings of Leon Trotsky [1934-1935]*, New York: Pathfinder 1974, s 390-400. Översättning från engelska, Göran Källqvist. Noterna är Pathfinders.]

Ett öppet brev till världsproletariatet.

Tillsammans med överlöparen Laval har Stalin skrivit under Tredje internationalens dödscertifikat. Idag är inte en enda arbetare, inte ens de politiskt mest underutvecklade, omedveten om att den sovjetiska byråkratin offentligt och på ett avgörande sätt just har förrått det internationella proletariatet. För första gången har Stalin öppet sagt hur det är, dvs. han har inför hela världen avfärdat den revolutionära internationalismen och gått över till socialpatriotismens plattform. Han har informerat sina hantlangare i Frankrike om sitt öppna förräderi via en borgerlig minister, som själv är en förrädare av arbetarklassen i sitt eget land. Den franska stalinismens lejda byråkrater har omedelbart dragit alla nödvändiga slutsatser, och i sin artikel lägger Vaillant-Couturier skam till förräderiet.

Samtidigt som de revolutionära massorna mobiliserar på den revolutionära vägen, samtidigt som det sjuder inom bondeskikten, som med kraft ingriper i den politiska kampen, samtidigt som småbourgeoisien har drabbats av den hela tiden ökande ekonomiska krisen och radikaliseras i sin helhet, har denna byråkrat fräckheten att skriva att det inte längre finns plats för proletariatets självständiga aktivitet under deras revolutionära kamp mot deras egen borgarklass, att alla ansträngningar är förgäves och att det enda sättet att avvärja invasionen av Sovjetunionen är att sätta sin tilltro till den franska imperialismen. Krypande på magen fullbordar han sin herres förräderi.

I allas ögon har Tredje internationalen blivit stalinismens diplomatiska ombud, som nedtyngt av misstag och brott just har tagit ett avgörande steg på vägen mot inbördes fred.

Låt oss gå igenom fakta.

Stalin-Lavalpakten har samma grundval som Brest-Litovskfreden.² Det är inte ett infall att den

1 "Stalin Has Signed the Death Certificate of the Third International", *New Militant*, 8 juni 1935. Undertecknad av "Internationella kommunistiska förbundets internationella sekretariat". Den 2 maj 1935 tillkännagavs en fransk-sovjetisk icke-aggressionspakt i Moskva. Slutkommunikén den 15 maj från Lavals konferens med Stalin, Litvinov och Molotov sa: "De var helt överens om att erkänna att det nuvarande internationella läget tvingar regeringar som är uppriktigt hängivna att säkra freden, och som klart har visat denna strävan efter fred genom att söka efter ömsesidiga garantier för att just bevara freden, att göra vissa förpliktelser. Plikten ålägger dem först av allt att inte på något sätt försvaga sina medel för nationellt försvar. Stalin förstår och godkänner helt och fullt den nationella försvarspolitik som Frankrike bedriver för att vidmakthålla sina väpnade styrkor vid en nivå som svarar mot dess säkerhetskrav."

2 Brest-Litovsk var en stad på gränsen mellan Ryssland och Polen där ett avtal som avslutade fientligheterna mellan Ryssland och Tyskland undertecknades av den sovjetiska delegationen den 3 mars 1918. Villkoren var ytterst ogynnsamma för Sovjetunionens intressen, men den sovjetiska regeringen ansåg att den måste skriva under eftersom den vid den tidpunkten inte kunde gå till motangrepp. Senare ledde novemberrevolutionen i Tyskland 1918 och Tysklands nederlag i kriget till att den sovjetiska regeringen fick tillbaka större delen av det territorium den förlorade i Brest-Litovskavtalet.

sovjetiska regeringen ingår en militärallians med en imperialistisk regering, utan den gör det för att inte tillintetgöras. Hursomhelst är detta dess enda rättfärdigande. Brest-Litovskfreden var ett nederlag, men för alla som bryr sig om att lyssna har den fransk-ryska pakten utropats till en stor seger för Sovjetunionen. Det är onödigt att försöka jämföra styrkeförhållandena 1918 och idag. Fakta talar för sig själva. Oavsett skillnaderna i den internationella situationen och styrkeförhållandena, så har det fransk-sovjetiska avtalet utifrån principiella och politiska ståndpunkter precis samma grundvalar som Brest-Litovskavtalet. *Bör då kommunister och socialister rösta för en ratificering av den fransk-sovjetiska överenskommelsen i parlamentet?* Och även det oavsett om den sovjetiska diplomatin verkligen var tvungen att skriva under avtalet eller inte?

Låt oss påminna oss om det historiska exemplet Brest-Litovsk. I riksdagen röstade de tyska socialdemokraterna för att ratificera avtalet, och hävdade att det inte fanns någon som helst anledning att de skulle gå emot det eftersom bolsjevikerna hade accepterat det. Bolsjevikerna svarade: ”Era svin. Vi är objektivt tvungna att förhandla för att inte tillintetgöras, men det står er politiskt fritt att rösta för eller mot det, och er röst visar om ni sätter er tilltro till er egen borgarklass eller inte.”

Om vi medger att den sovjetiska regeringen verkligen är tvungen att ingå en militärallians med den franska imperialismen så är inte proletariatet i det sistnämnda landet alls tvunget att göra det. Med sina röster i parlamentet uppmanas de socialistiska och kommunistiska deputerade att inte uttala sig om den sovjetiska regeringens orsaker och motiv för aktionen *utan bara om Flandin-Lavalregeringens orsaker och motiv*. Om de röstar för att ge den förtroende är de lika stora svin som de tyska socialdemokraterna 1918.

Så sent som igår svor Thorez och kompani: ”Vi älskar vårt land men vi kan inte stödja ett nationellt försvar under den kapitalistiska regimen.” Om denna formulering har någon innebörd så innebär den att vi inte kan anförtro borgarklassen uppgiften att försvara ”vårt land” (som för övrigt inte är ”vårt”). Idag får vi höra att ”vi med bultande hjärta ska göra gemensam sak med vår borgarklass till Sovjetunionens försvar”. Vi vill veta: ”hur kommer det sig att den franska borgarklassen inte är god nog att försvara ’vårt djupt älskade land’, men visar sig vara god nog att försvara Sovjetunionen”? Det är frågans kärnpunkt. Det kan inte finnas någon medelväg. Samma personer kommer att tvingas förkunna: med bultande hjärta ska vi göra gemensam sak med vår borgarklass för att försvara vårt folk mot Hitlers barbari, ty det franska folket har rätt att kräva samma uppoffringar från sina hjältars sida som det ryska folket”.

Det finns inget nytt i kommunistpartiets nya ståndpunkt. Det är socialpatriotism.

”Men den omedelbara faran kommer från den tyska fascismen”, kommer man att säga, ”så vi måste bilda ett block mot den.” Ett sådant argument duger för den ena eller andra av Moskvaregeringens diplomatiska sammanslutningar. Men denna uppfattning har ingenting gemensamt med marxismen. Vi har alltid hävdats att krigsfaran är ett oundvikligt resultat av världsimperialismens motsättningar. Både den tyska fascismen och faran för krig är ett resultat av att den tyska kapitalismens enorma produktivkrafter söker avsättningsområden, och det måste den söka oavsett landets politiska regim. Europas mest progressiva kapitalistiska regimer kvävs inom nationalstatens ramar. Frankrike marscherar hand i hand med det fascistiska Italien och med det halvt demokratiska England mot det fascistiska Tyskland.

Har vi glömt bort att den revolutionära verksamheten under det förra kriget just bestod av att

fördöma de allierades propaganda som talade i demokratins namn mot de preussiska junkrarna och hohenzollarna? De gamla slagorden putsas upp för att dölja de imperialistiska motsättningarna med hjälp av låtsade konflikter mellan politiska system.

Längs den vägen når man snabbt fram till en idealisering av den franska demokratin som sådan, som en motvikt mot Hitlertyskland.

Inte heller här finns det någon medelväg. Vi upprepar: ”Det är en socialpatriotisk politik.”

Begreppet ”angripare” är väldigt praktiskt för diplomatins ondskefulla arbete, men ödesdigert för proletariats linje. För att besegra den påstådda angriparen skyddade Frankrike Mussolini och gav honom fritt spelrum i Abessinien,³ och även vad gäller Österrike. Och det är just Italiens allt hårdare grepp om Österrike som kan underblåsa den tyska nationalismens glöd och leda till ett krigsutbrott. Det som är inblandat här är att motsättningarna ständigt fördjupas och skärps. Deras oundvikliga explosion och de kapitalistiska staternas förebyggande åtgärder kan och måste leda till en katastrof.

Som svar kommer vi att få höra: ”Allt detta kanske är sant, men måste vi ändå inte rädda oss från den mest omedelbara faran, som är just Hitlertyskland?” Låt oss först av allt konstatera att Komintern så sent som igår förespråkade paroller om ”nationell befrielse” i Tyskland, och det är inte möjligt utan ett krig. Idag vill Kommunistiska internationalen försvara Versaillesfredens status quo för att undvika krig. Den som överger klasskampens och den internationella revolutionens politik och börjar söka säkerhet utanför den revolutionära kampen mot sin egen regering i sitt eget land är förlorad. Idag kommer förräderiet att döljas med ursikten att man måste ”rädda freden”. När kriget ändå bryter ut imorgon kommer förräderiet att fortsätta för att rädda demokratin eller rädda Sovjetunionen. Men det går varken att rädda fred eller demokrati eller Sovjetunionen genom att det franska proletariats kapitulerar.

Om Frankrike, Italien och England, efter att ha förintat Tyskland för andra gången, vänder sig mot sin tillfälliga allierade, tror någon att det då, som en stundens ingivelse, i ett enda slag kommer att gå att skilja proletariats från borgarklassen, som med arbetarpartiernas hjälp har lyckats upphöja sig till nationens herre, och med hjälp av inbördes fred har tystat och demoraliserat arbetarklassen?

Att slarva bort det enda kapital vi besitter, proletariats revolutionära oberoende, i utbyte mot osäkra, tvivelaktiga och instabila diplomatiska allianser är liktydigt med att mura igen vägen till en revolutionär framtid. Reformismens grundläggande brott var just att den genom att jaga efter skuggor till reformer stympade proletariats med hjälp av klassarbete. Denna politik är tio, hundra, tusen gånger mer kriminell när det inte handlar om en fredlig period av parlamentariska allianser utan om ett krig som samlar alla verktyg för förtryck och ödeläggelse i borgarklassens händer och bara ger proletariats ett enda vapen: sitt politiska oberoende, sitt hat mot borgarklassen, sin revolutionära vilja.

Vem har dessutom rätten att kungöra att det franska proletariats fogliga undergivenhet inför sin egen borgarklass oundvikligen måste skrämja den tyska fascismen och tvinga den till reträtt? Det vore ett påstående utan grund. I det långa loppet skulle det kunna leda till precis motsatt resultat.

Hitler har ännu inte krossat det tyska proletariats moraliskt. För att lyckas med detta kretsar hans

3 Vid den här tiden förberedde det fascistiska Italien invasionen av Etiopien (Abessinien), som ägde rum på hösten 1935. Mussolini hade den franska imperialismens tysta medgivande för invasionen.

propaganda kring det tunga argumentet: ”vi är omringade, vi är hatade, de försöker krossa oss.” Det sägs handla om en kamp mellan raser. Redan det faktum att arbetarstaten tvingades fraternisera med den franska borgarklassen mot Tyskland har stärkt nazisternas ställning gentemot den tyska arbetarklassen. Om det franska proletariatet medvetet deltar i denna allians genom att ge upp sitt klassoberoende, så skulle teorin om en kamp mellan raser göra stora framsteg i Tyskland, till skada för teorin om klasskamp. Driven av de oemotståndliga nationella stämningar som han själv har väckt kan Hitler bli tvungen att starta kriget.

Å andra sidan skulle ett öppet, oemotståndligt motstånd från det franska proletariatets sida mot sin egen imperialism bli ett förkastande av rasismen och ge den tyska revolutionen en kraftfull impuls.

Sovjetunionen deltog aktivt i Genève under utarbetandet av åtgärder mot terrorism och terrorister. Orsaken till denna tilldragelse var mordet på Jugoslaviens kung. Vi marxister har alltid varit mot individuell terrorism, men vi har också förutsatt att nationella terrorister ska försvaras mot imperialistiskt förtryck. Denna grundläggande tradition har nu övergivits. På den nationella kampens område har Sovjetunionen blivit stöttepelare till den etablerade ordningen och status quo.

I ljuset av Stalin-Lavals kommuniké börjar den internationella arbetarklassen få en bättre uppfattning av varför Stalin återigen förföljer bolsjevik-leninisterna och Zinovjevgruppen. Innan han slutgiltigt ska leverera Kreml till borgarklassen ansåg han det vara nödvändigt att övermanna och förinta alla som skulle kunna höja sina röster i protest.

Stalinismen är fienden! Men poängen är att inte glömma eller förbise reformismen. Stalinisternas förrädiska politik ger dem ett enormt stöd. Från och med nu kan Blum och Paul Faure öppet sprida tanken om att försvara ”nationens mark”, eftersom dessa kälkborgare inte heller är för ett ”ovillkorligt” försvar. Alla inser att det är enfaldigt att vilja försvara den nationella borgarklassen eller den proletära staten ”villkorligt”. Om vårt land, som det nu är, är värt att försvara, så måste det försvaras oavsett vilket ursprung kriget har. Det vore absurt att bestraffa ”vårt land” för Lavals och hans kompanjoners idioti. *För oss är klasskaraktären det avgörande och inte regeringens politik.* Vi är förpliktigade att gå mot även de mest demokratiska regeringarnas krigsbudgetar i borgerliga stater, och vi är förpliktigade att försvara Sovjetunionen trots och mot Stalin och hans skändligheter.

Men det absurda i ett ”villkorligt” försvar av den borgerliga staten har ändå en allvarlig politisk innebörd. Om Blum skulle ge borgarklassen allt som den kräver, så skulle han inte gå att skilja från Herriot eller ens Louis Marin.⁴ Han skulle förlora arbetarklassen förtroende och bli värdelös. Genom att ta sin tillflykt till pacifism ända tills dess kriget bryter ur behåller han möjligheten att göra borgarklassen en dubbel tjänst under kriget. En stor del av arbetarklassen kommer att säga till sig själv: ”Om denna beprövade pacifist nu ansluter sig till den ’inbördes fredens’ led så är det för att kriget har pådyvlats oss, för att försvaret är berättigat.” För att kunna utföra detta uppdrag måste Blum avvisa Stalins order som ogiltiga. Detta gemena spel underlättas avsevärt av stalinisternas socialpatriotiska sväng.

Leon Blum och kompani klagar på att kommunikén inte efterlever Förbundets stadgar i tillräcklig utsträckning. Ändå utvecklade CAP [socialistpartiet SFIO:s nationella råd] redan i januari sitt berömda program som förkunnar behovet att krossa den borgerliga staten och mot den ställa det arbetande folkets, inklusive landets, intressen. Vad är Nationernas förbund? Det är ett system som

4 Louis Marin (1871-1960) var en av yttersta högerens deputerade i det franska parlamentet.

används av den borgerliga staten eller flera borgerliga stater tillsammans, samtidigt som de är fientligt inställda till varandra. Om det borgerliga statssystemet bara förtjänar att krossas, hur kan någon sätta sitt hopp om en bättre framtid till Nationernas förbund, som är en biprodukt av just detta system?

Jaurèsismens⁵ lära säger att demokrati eller den demokratiska staten ("det borgerliga systemet") tänker sig en ständig förbättring av sitt öde och sakta men säkert går framåt till socialismen. I detta perspektiv måste Nationernas förbund givetvis ha sin plats för att ordna demokraternas internationella förhållanden.

Idag tvingas inte bara Pivert och Zyromski utan också Blum och Paul Faure erkänna behovet att störta och krossa det borgerliga statssystemet. *Hur kan de under dessa förhållanden vidmakthålla sin tilltro till Nationernas förbund?*

Samma fråga uppstår angående ämnet nedrustning. Zyromski beklagar att hans nyfunna vän Litvinov överger parollerna om nedrustning till förmån för kollektiv säkerhet. I sin tidigare artikel bemötte samme Zyromski "socialpacifismen" inom inrikespolitiken, dvs. förhoppningen att lösa sociala frågor i vänskaplig anda. Zyromski är oförmögen att förstå att utrikespolitisk socialpacifism är baksidan på den inrikespolitiska socialpacifismens mynt. Om borgarklassen låter sig avväpnas för att säkerställa freden, så kommer den på samma gång att bli avväpnad under kampen mot proletariet. Här hittar vi samma motsättning som i frågan om Nationernas förbund. De har åtminstone i ord erkänt att proletariet måste beväpna sig och skaffa starka fästen inom den borgerliga armén för att kunna segra i den inhemska klasskampen. Samtidigt sysselsätter de sig med att säkerställa fred under den borgerliga regimen med hjälp av allmän nedrustning. Varför då göra revolution mot en humanitär borgarklass som kommer att avväpnas med hjälp av en konvention från Nationernas förbund?

Lösningen på denna gåta är enkel. Dessa personer har inte minsta tilltro till varken en revolution eller att krossa den borgerliga arméns system. Dessutom visar de detta genom att upprepa parollen "avväpna de fascistiska förbunden". Zyromski är omedveten om att detta berömda revolutionära krav är socialpacifismens mest idiotiska inkarnation.

Som vederläggning kommer de att säga: "Ändå erkänner ni bolsjevik-leninister själva den sovjetiska regeringens rätt att sluta allianser med imperialistiska stater för sin omedelbara säkerhet. Är det då inte er plikt som franska arbetare att stöda dessa allianser i så måtto som de är till nytta för arbetarregeringen?"

Nej, aldrig! Vi har redan pekat på varför de tyska socialisterna var förpliktigade att kämpa mot Brest-Litovskfreden, trots att den vid den aktuella tidpunkten var helt nödvändig för Sovjetunionens fortsatta existens.

Låt oss ta samma fråga mer konkret och mer praktiskt. Revolutionär defaitism innebär inte alls att en aktiv minoritet ska sabotera det skenheliga nationella försvaret. Det vore absurt att tillskriva revolutionära arbetare idén att spränga broar och järnvägar, etc., etc. i händelse av krig. *I så måtto som de är i minoritet* deltar de revolutionära arbetarna i kriget som imperialismens slavar, samtidigt som de är medvetna om sin förslavning. På samma gång förbereder de med hjälp av agitation en

5 Jean Jaurès (1859-1914), en framstående fransk socialistisk och pacifistisk talare som mördades i början av Första världskriget.

omvandling av det imperialistiska kriget till ett inbördeskrig.

Om Sovjetunionen i händelse av ett anfall från den tyska imperialismens sida (som för övrigt inte alls är säkert) skulle lyckas skaffa sig militär hjälp från den franska borgarklassen, så kommer denna hjälp från den härskande borgarklassen inte på något sätt att förhindras av det faktum att den revolutionära minoriteten fortsätter att fullfölja sin plikt att oupphörligt förbereda störtandet av borgarklassen, oavsett vad den imperialistiska generalstabens militära hjälp må vara (och den kommer alltid att vara osäker, tvetydig och svekfull).

De revolutionära återverkningar som den revolutionära rörelsen i Frankrike kommer att skapa i Tyskland kommer att ge en annan sorts effektiv hjälp, både för att rädda Sovjetunionen och för världsrevolutionens utveckling.

Om den revolutionära rörelsen i Frankrike i händelse av krig skulle bli så stark att den direkt hotar borgarklassens militärapparat och äventyrar dess allians med Sovjetunionen, så skulle det innebära att det franska proletariatet kan gripa makten vid kampens höjdpunkt. Kanske skulle de i ett sådant läge hållas tillbaka? Låt dem säga det. Kommer vi att riskera ett nederlag? Givetvis. Precis som krig medför revolutioner risker, eftersom fara är en viktig del av dem. Men bara ynkliga borgarbrackor skulle vilja lämna en internationell situation som är sprängfylld av dödsfaror utan att utsätta sig för några som helst risker.

Således hindrar inte revolutionär defaitism den sovjetiska regeringen att på eget ansvar utnyttja den ena eller andra pakten eller en eller annan sorts imperialistisk militär hjälp. Men sådana flyktiga affärsuppgörelser kan och får inte på något sätt förpliktiga det franska och världsproletariatet, vars uppgift, framförallt i tider av krig, är att förbereda imperialismens avveckling med hjälp av en segerrik revolution.

Pakten är ett tecken på Sovjetunionens svaghet och inte dess styrka. Det nya fördraget är ett resultat av nederlagen i Kina, Tyskland, Österrike och Spanien. *Den sovjetiska regeringen har tvingats anpassa sig till den imperialistiska faktorn eftersom den revolutionära faktorn har försvagats.* Det är den enda korrekta formuleringen av det fransk-sovjetiska fördraget.

Kremlbyråkraterna ser bara ett stärkande av Sovjetunionen, vilket skulle innebära att arbetarstaten är oberoende av världens arbetarrörelse. Ju fler nederlag den sistnämnda lider, desto starkare blir Sovjetunionens internationella ställning. Detta är uttalanden från bluffmakare – de måste spikas fast vid skampålen.

Men om sovjetregeringen, på grund av att proletariatet har utplånats i ett antal länder, tillfälligt tvingas förbrödras med den franska arbetarklassens förtryckare, så kan det inte vara någon anledning att försvaga den sistnämnda ännu mer genom att demoralisera den och på så sätt förvärpa den internationella situationen ännu mer, tvinga revolutionen på reträtt och följaktligen utsätta Sovjetunionen för direkta faror.

När händelser av världsomfattande betydelse står på spel har det revolutionära partiet ingen rätt att låta sig motiveras av sekundära, tillfälliga, konjunkturella och alltid problematiska överväganden. Man måste vara framsynt och spara på och samla klassens revolutionära styrka. Det är också på detta sätt som man på bästa sätt kan få inflytande i alla andrahandsfrågor. En revolutionär politik är alltid den mest praktiska. *Fienden är stalinismen!* Den försvagade Sovjetunionen genom att ge de

kinesiska arbetarna och bönderna till Guomindangs byråkrati, de engelska arbetarna till fackföreningsbyråkratin, etc.... Skrämda av konsekvenserna försökte den spela ut ett äventyrspolitiskt kort, ”den tredje perioden”. Resultatet visade sig bli ännu mer ödesdigert. Idag har Stalin och kompani förlorat allt förtroende för de revolutionära krafterna. De tar till ren diplomati, det vill säga diplomati av allra smutsigaste sort. De vägrar se något annat än allianser med en eller annan imperialism mot en annan. Framförallt är de rädda för att de franska arbetarna förhandlar fram sina egna allianser. Thorez och kompani skriver under på denna skamliga inställning. De anser också att den revolutionära rörelsen är ett hinder för Sovjetunionens säkerhet. De accepterar ordern att bestraffa och lamslå revolutionen.

De blir en stalinistisk polis över det franska proletariatet, och på samma gång blir den stalinistiska polisen den franska imperialismens polis.

När vi bolsjevik-leninister inledde vår kamp mot teorin om socialism i ett land, så kan det ha sett ut som en diskussion om en akademisk fråga. Idag går det tydligt att se denna formuleringens historiska funktion: dess uppgift är att skilja Sovjetunionens öde från världsproletariatets öde. Den har skapat en nationell bas för den sovjetiska byråkratin, vilket tillät den att samla all makt i sina egna händer. Den nya lag som utvidgar dödsstraff till 12-åriga barn visar skrämmande välталigt att Sovjetunionen inte bara befinner sig långt ifrån socialismen, utan också att det sociala sönderfallet bland breda arbetar- och bondeskikt under den allsmäktiga byråkratins herravälde har antagit enorma proportioner, och det trots alla de teknologiska erövringar som arbetarna och bönderna har betalat så dyrt för. Och just när krigsfaran hotar den stat som oktoberrevolutionen grundade drar Sovjetunionens regering de slutgiltiga slutsatserna av teorin om socialism i ett land, vanäras marxismens ABC och bryter ner Komintern till samma roll som spelades av Scheidemann, Noske, Renaudel, Vandervelde och kompani.⁶

När vi efter Kommunistiska internationalens kapitulation för Hitler förkunnade: detta är Tredje internationalens ”4 augusti”, möttes vi av många protester. ”4 augusti”, fick vi höra, var ett medvetet förräderi medan kapitulationen för Hitler var en oundviklig konsekvens av en felaktig politik. Idag ser vi hur ytliga sådana rent psykologiska bedömningar är. Kapitulationen var uttryck för ett inre förfall, en konsekvens av samlade misstag och brott. Detta förfall medförde i sin tur en kapitulation för det imperialistiska kriget och ett förspel till kapitulationen för den imperialistiska borgarklassen, som förbereder ett krig. Det är därför Tredje internationalens ”4 augusti” fanns inneboende redan i kapitulationen för Hitler. Det är bolsjevik-leninisternas stora förtjänst att de slog fast det i tid.

Leninismen förråds och skymfas av stalinismen.

Den nuvarande överhängande uppgiften är att rekonstruera det internationella proletariatets förtrupp. För detta krävs en fana och ett program, och det kan bara vara Fjärde internationalens fana och program.

Tredje internationalen är död. Länge leve Fjärde internationalen!

⁶ Philipp Scheidemann (1865-1939) och Gustav Noske (1868-1946) var ledare för den tyska socialdemokratins höger och medlemmar i den regering som krossade novemberrevolutionen 1918. Emile Vandervelde (1866-1938) var en belgisk socialdemokratisk reformist som var ordförande för Andra internationalen 1929-36.